

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Комисия за енергийно
и водно регулиране

[TLP-WHITE]

Ниво 0

ПРОТОКОЛ

София, 13.12.2023 г.

от Обществено обсъждане

на проект на решение относно определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия

Днес, 13.12.2023 г. от 10:10 ч. в сградата на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) се проведе обществено обсъждане на Комисията в състав „Енергетика“, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На общественото обсъждане присъстваха членовете на Комисията Александър Йорданов, Благой Голубарев и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На общественото обсъждане присъства П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“ и експерти на КЕВР.

Заседанието беше излъчено в реално време чрез интернет страницата на Комисията.

Председателят Иван Н. Иванов откри обсъждането и констатира, че има кворум и не са налице правни пречки за провеждането му.

Чрез съобщение на интернет страницата на Комисията, съгласно решение на КЕВР по Протокол № 382 от 11.12.2023 г., т. 1, за участие в общественото обсъждане на проект на решение относно определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия са поканени заинтересованите лица по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона за енергетиката.

Проектът на решение относно определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия е изготвен от работна група в състав: Пламен Младеновски, Елена Маринова, Милен Трифонов, Юлиан Стоянов, Радостина Методиева, Силвия Петрова и Радослав Райков.

Съгласно решение на КЕВР по Протокол № 382 от 11.12.2023 г., т. 1, е осигурена и възможност за дистанционно участие чрез програмата за съобщения Skype.

С писмо на КЕВР с изх. № Е-13-41-160/11.12.2023 г. като заинтересовани лица са поканени „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, „Национална електрическа компания“ ЕАД, „ТЕЦ Марица Изток 2“ ЕАД, „ТЕЦ Бобов дол“ АД.

Заявилите участие в общественото обсъждане са:

- г-н Николай Илиев – заместник-финансов директор в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД;
- г-н Ивайло Шаламандов - ръководител на отдел в „Национална електрическа компания“ ЕАД;
- Георги Самандов – енергиен експерт.

Заявил участие чрез програмата за съобщения Skype е:

- г-н Борислав Стойков – прокурист на „А29 Енергия България“ ЕООД;

„ТЕЦ Марица Изток 2“ ЕАД и „ТЕЦ Бобов дол“ АД не са заявили присъствено или дистанционно участие.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

По реда, в който прочетох заявите участие ще давам думата. Започваме с г-н Николай Илиев – заместник-финансов директор в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД. Г-н Илиев, моля, становището на ЕСО ЕАД.

Николай Илиев – заместник-финансов директор в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Здравейте, г-н Председател!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Здравейте!

Николай Илиев – заместник-финансов директор в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Здравейте, членове на Комисията, уважаеми членове на работната група, колеги, от името на ЕСО ЕАД, първо, искам да кажа, че по принцип Вие знаете, че много често ние сме изразявали позицията си срещу налагането на каквито и да е ограничения върху цената на балансиращата енергия. Не помага тази идея, която се роди във времето, пък по някакъв начин тя да бъде обвързана с цената на борсата „Ден напред“, което пък съвсем се обезсмисля при наличието на пазар „В рамките на деня“, тъй като това обвързване на цената към борсата „Ден напред“ просто развързва ръцете и умовете за злоупотреби. Никъде в нашето законодателство, за съжаление, няма спирачка, при която по някакъв начин тази злоупотреба да бъде наказана. Привързването към цена „Ден напред“ с тези 100 лв. също до голяма степен обезсмисля някаква наказателна мярка, особено като имаме предвид, че в рамките на Европа също съществуват ограничения, но дори с „Ден напред“ ограничението знаете, че е 15 000 евро и то даже е понижено. Очаква се да стане 25 000 и т.н., балансиращата енергия – от порядъка на 99 000 евро, т.е. тези ограничения отдавна, според мен, трябваше да бъдат премахнати. Разбира се, Комисията се съобразява със законодателството, което е наложено от по-висши нормативни и т.н., но все пак може би тези граници трябваше по някакъв начин да бъдат раздвижени.

В момента в това решение виждаме една нова цена, която определено възниква поради наличието на участници на балансиращия пазар с разходи, които са доста по-високи от тази граница от „Ден напред“ плюс 100 лв. Кое всъщност е лошото? Лошото е, моето усещане е, че тези 360 лв. просто ще станат новата административно фиксирана цена, тъй като имаме отдолу и едни 30% от цената на НЕК. Имам чувството, че ние вече директно се връщаме към 2013 г., когато имахме две определени цени. Едната беше 170 лв. (доколкото си спомням цена на недостиг) и 27 лв. цена на излишък. Може паметта ми да ми изневерява. Ние извървахме един кръг и се върнахме

там, откъдето тръгнахме. Не казвам, че Комисията има някаква вина по въпроса, а по-скоро е от общественото мнение, което по един или по друг начин се налага за ограничаване на цената на балансиращата енергия и се изтъкват всевъзможни страховити причини колко ще стане страшно, ако тя бъде освободена. Това е нещо, според мен, абсолютно невярно, като имам предвид, че количеството на тази балансираща енергия е от порядъка на 5%, някъде може да е 10%.

Ние до известна степен приемаме доводите на Комисията. Разбираме защо са взети тези решения, но обръщаме внимание, че дори тези предложения, които са т. 4, т. 5, които са също евентуално опит да се преодолеят проблемите, които знаете, че възникнаха през миналата година с вноса на излишък, който беше на отрицателна цена и в големи размери, което доведе до едни сериозни загуби на ЕСО ЕАД от порядъка на милиони. Имаме известни притеснения доколко те ще бъдат ефективни. Ние ще ги обсъдим в рамките на тези две седмици. Ще проиграем някаква симулация евентуално с новата Методика, която почти сме подготвили и разбира се ще представим на Комисията, когато дойде времето и ще дадем нашите забележки и коментари по въпроса. Благодаря Ви! Това е от мен.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Илиев! Преминаваме към г-н Ивайло Шаламандов - ръководител на отдел в „Национална електрическа компания“ ЕАД. Заповядайте!

Ивайло Шаламандов - ръководител на отдел в „Национална електрическа компания“ ЕАД:

Уважаеми г-н Председател, членове на Комисията, уважаеми членове на работната група, колеги, от името на „Национална електрическа компания“ приветстваме продължаващата тенденция Комисията в решенията си за пределни цени да се стреми максимално да съобразява настоящите пазарни условия и също така бъдещите, както и законодателството. Смятаме, че определянето на пределна цена за регулиране нагоре, каквато е в момента, е крачка напред, както се движи и пазарът – с крачки напред. Единственото, което имаме като бележка е, че в доклада, както и в проекта на решение е записано, че тази минимална цена, която е 360 лв., би покривала себестойността на произведената електрическа енергия. Може би трябва да се помисли за нещо, което е над себестойността, тъй като по наши анализи балансиращата енергия, която се активира от резервираните мощности е в порядъка на около 20%. В останалото време тези мощности стоят така да се каже в резерв. Не се използват и съответно за тях се получава само цената, която е за резерв, която е 10 лв./MWh. Също така, виждаме каква е тенденцията с навлизащото обединение в границите на пазарите. Всъщност балансиращата енергия и нуждата от мощности тук, в България намалява и все по-малко сме използвани за балансиране, т.е. пазарът и участниците дори се ориентират по-добре, съответно по-малко ще бъдем активирани. Това се вижда в последните месеци.

От гледна точка на регулирането надолу. НЕК ЕАД, Вие си спомняте още от първото становище по първото решение за пределни цени, ние подкрепяме да има отрицателна цена за регулиране надолу. Виждаме в този проект на решение и в доклада наистина крачка към това участниците да бъдат стимулирани допълнително с бележката, че очакваме да видим методиката, в която ще бъдат заложили и променени Правилата за търговия на електроенергия. Като край искам да кажа, че ние в двуседмичен срок, който ще определите, ще предоставим своето официално писмено становище. Благодаря Ви!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Шаламандов! След Вас по канала за комуникация Skype, моля за връзка с г-н Борислав Стойков, който е прокуриснт на „А29 Енергия България“ ЕООД.

Служител от КЕВР потърси г-н Борислав Стойков – прокуриснт на „А29 Енергия България“ ЕООД, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype, но не беше осъществена връзка.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Разбирам, че г-н Стойков не е на линия. Ще постъпим, както сме правили в други такива случаи: изчерпваме списъка и още веднъж правим опит за връзка с г-н Стойков. Сега преминавам към инж. Георги Самандов – енергиен експерт. Г-н Самандов, здравейте. Заповядайте! Вашето мнение по изготвения, както вече Ви казах проект на решение относно определяне на пределна цена на пазара на балансираща енергия. Заповядайте!

Георги Самандов – енергиен експерт:

Уважаеми г-н Председател, уважаеми комисари, уважаеми членове на Комисията и на работната група, изготвила доклада, аз първо искам да започна с едно съжаление. Съжаление, че толкова важен въпрос, какъвто е в момента балансиращата енергия, изключително малко хора се интересуват. Виждаме тясното съсловие – системен оператор, „Национална електрическа компания“ и един колега. За мен това е безотговорно от страна на обществото, но това е мое лично мнение.

Като оставя личното си мнение на страна, аз детайлно се запознах с доклада и с решението, което се готви. Ще се хвана за изказването на г-н Илиев, с което аз съм може би над 95% съгласен, че тези промени няма да доведат до никакви кой знае какви подобрения. По-скоро се връщаме в онзи момент, в който цената беше 17,92 лв. на излишъка и на недостига около 180 лв. Общо взето най-правилно го казахте, че ние вървим в кръг, но този кръг в момента е абсолютно омагьосан и вкарването на нова методика от първи януари ще направи голямо сътресение на пазара. Какво имам предвид? Вече има действащи договори, които работят по старата методика за изкупуване на електрическа енергия, за продажба на електрическа енергия, което ще доведе до сътресение, до активиране на едни клаузи в търговските договори, които съответно ще оставят много лош привкус в участниците на пазара и ще рефлектират върху цените на крайната продукция. Това е едната ми бележка.

Другата бележка е, че този модел като цяло... Петте процента, с които не съм съгласен с г-н Илиев... са, че изпускаме един много важен факт, който аз миналата година доста детайлно задълбочих в едно свое амплоа, а именно за т. нар. търговски небаланс. Този търговски небаланс се получава именно от обвързването на всичко с пазар „Ден напред“, защото и през 2024 г., г-н Младеновски, няма да успеем да минем на 15-минутен интервал на заявки за покупка на електрическа енергия, а меренето мина на 15-минутен интервал, което създава т. нар. изкуствени небаланси. В случая в системата не се налагат абсолютно никакви действия от страна на балансиращите мощности, а чисто математически и на база една стъкмистика се генерират едни търговски небаланси, които оскъпяват в крайна сметка цената на електрическата енергия.

Тъй като съм почнал да се хващам за думите, ще се хвана и за Вашите думи, че Комисията изпълнява закона, който се пише в Народното събрание и в тази връзка ще...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Ставаше въпрос за конкретни случаи...

Георги Самандов – енергиен експерт:

ОК! Аз ще се хвана за друг.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Не за всички.

Георги Самандов – енергиен експерт:

А, не за всички! Аз, доколкото знам, г-н Председател, законът трябва да се изпълнява такъв, какъвто е...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Защото сега за ВиК също ще кажат, че изпълняваме закона...

Георги Самандов – енергиен експерт:

В случая ще Ви обърна внимание, че е крайно време Комисията да изпълни чл. 111, т. 4 на закона, където финалните цени на сетълмента трябва да бъдат публикувани ежеседмично, а не както е в момента: ежемесечно и общо взето цените за балансиране от първата сделка над 4 000, забележете, часови интервала, като сме на 15-минутен интервал, тогава се разбира каква е стойността на балансиращата енергия, което представлява едно сляпо търгуване с тази панацея интрадей.

Втората ми забележка за изпълнение на закона е чл. 120, ал. 10, в която законодателят задължава данните от търговските средства да бъдат предоставени в реално или в близко до реалното време, в разработена от системния оператор система. Тъй като ги няма и двата момента, представлява една скрита игра, малко махленски ще се изразя, на покер, защото търговските участници не знаят какво са произвели, не знаят какво са консумирали, а играят на интрадей. В дадени случаи, като изключим, г-н Илиев, злоупотребите, които Вие визирате, които дадени търговски участници позволиха да направят при отрицателните цени, също влошава качеството на балансиране.

Също така, за да продължи и да не губя времето на Комисията, за цената от 360 лв. се цитира Регламент № 1854. Аз съм може би един, да не кажа от първите, първият радетел съм на този регламент. Този регламент е с временен характер. Да, той беше удължен и тази година, но цената от 180 евро беше определена при едни съвсем други условия. Казваше се, че над тази цена приходите се събират от генерационните мощности и се раздават целево на крайния потребител, а не в буферите, както ние го направихме при търговците. Според мен тази цена не трябва да бъде въобще отправна точка. Не съм съгласен с колегата от НЕК, който каза, че едва ли не дори тази цена трябва да бъде повишена. Слагаме ли някакви рамки: 300, 400, 100 или 20 лв., ние се месим в пазара. Ако вярваме в пазара, това, когато си помагал на енергийната система, както работи в момента методиката и кога си пречел, това трябва да отпадне. Трябва цената да бъде както беше в началото – единна, да бъде обвързана, ако сме решили с пазар „Ден напред“. Аз съм съгласен с г-н Илиев, че не трябва да бъде с нея, но това е най-доброто, което имаме за момента. Това е най-доброто и общоевропейско. Къде върви европейският пазар ние всички виждаме. Всички виждаме и виждаме смущенията, които системният оператор неволно прави, разклащайки системите и плащайки глобите.

Много бъркаме физическото балансиране с търговското и цената на НЕК също долната стойност не трябва да бъде, защото Комисията, когато е изчислявала цената на НЕК, я е изчислявала при едни параметри. Аз смея да твърдя, че цената на КЕВР в момента е поне два пъти или три пъти по-скъпа, защото от 2700 MW инсталирани

мощности на НЕК в момента не работят около 1400. Визирам каскада „Доспат-Въча“, която е компрометирана, визирам и „Чаира“: общо около 1400 MW.

Г-н Председател, аз апелирам просто да не бъдат слагани тези цени, а да бъдат обвързани с най-доброто, което имаме: пазар „Ден напред“, да се премахне двустранната методиката, тъй като тя е субективна. Нито един търговски участник не знае кога е помагал на системата и кога не. Няма ясни данни. Да не бъркаме търговското с физическото диспечирание, да се обвържем с пазар „Ден напред“ и максимално, тук искам да съм категорично ясен, да се изиска от „Българска независима енергийна борса“ да синхронизира пазара „Ден напред“ с 15-минутния сетълмент, защото в противен случай търговските небаланси ще продължават да бъдат бич, който се оказва в интерес на истината като основен и цената от 360 лв., забравих да кажа, че е повишение на средната цена от петте месеца назад с около 40%. 230, 270, 300 лв. Ние говорим в момента за 360 лв. за недостиг.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Цената за пазар „Ден напред“ е тук не повече от 260. Останалите са стоте лева.

Георги Самандов – енергиен експерт:

Аз говоря за цените недостиг, г-н Председател, от Комисията и справка, която работната група е направила. Това са моите бележки. Становище ще представя, не знам колко ще бъде съобразено, но апелирам специално за член... и дълбоко в протокола да се подчертае: чл. 111, т. 4: сетълмент цените на седмица и чл. 120. В крайна сметка това са и изисквания, специално за чл. 120, и по ПВУ, да имаме реален достъп до данните си в реално време какво консумираме. Иначе не говорим за абсолютно никаква енергийна общност, енергийна търговия, енергийни общности и всичко това, което директивата изисква от нас, която транспонирахме в закона. Много Ви благодаря за отделеното време.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Самандов! Моля, втори опит за връзка с г-н Борислав Стойков.

Служител от КЕВР потърси г-н Борислав Стойков – прокурор на „А29 Енергия България“ ЕООД, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype, но не беше осъществена връзка.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Направихме това, което е възможно от страна на Комисията, за да установим връзка и да чуем становището на г-н Стойков. Той все пак има възможност, ако ни слуша, в 14-дневен срок да депозира своето писмено становище в Комисията, което ще бъде разгледано и по което в обяснителната записка към решението ще бъде отразено с мотивите на Комисията. Сега се обръщам към работната група. Г-н Младеновски, Вие чухте изказванията на представителите на ЕСО, на НЕК и на г-н Самандов, бивш член на Комисията по енергетика в Народното събрание. Моля Ви, по това, което прецените, че днес можете да вземете отношение, да кажете. Слушаме Ви!

П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:

Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, уважаеми гости на общественото обсъждане, аз ще започна с казаното от ЕСО. Първо, този разговор го водим всяка година. Няма как да освободим цени, след като съществува законова

норма. Тази година с последните промени в Закона за енергетиката тази норма беше променена, като ще отпадне, след като се присъединим към платформите MARI и PICASSO, така че това го очакваме до пет месеца. Вие ще потвърдите или ще отречете. Сега Вие сте основният двигател на присъединяването. Тези пределни цени реално ще работят не повече от пет месеца, ако се забавите: и малко повече.

По отношение на тази цена аз не можах да разбера Вие тези 360 лв. за регулиране нагоре, Вие казвате, че това ще е новата цена за регулиране нагоре, т.е. веднъж искате да се освободят цените, да стигнат до 15 000 евро за регулиране нагоре, втори път казвате, че 360 е скъпа цена, в сравнение с досегашната. Тук има малко раздвояване, но всички знаем откъде идват тези 360 лв.

Ще отговоря малко по-рано на г-н Самандов. Все пак един производител, който предоставя услугата регулиране нагоре, трябва поне да не губи от това, че помага на системата. Всички знаем какви са разходите на ТЕЦ-те в момента, като отчетем разходите за емисии. Те са задължени по силата на правилата да предоставят услугата за регулиране нагоре. Няма как да ги караме да предоставят една услуга на системния оператор, а в същото време те да генерират загуби, предоставяйки тази услуга. Променен е пазарът и, както всички ние виждаме, без дотации ТЕЦ-те няма как да работят в настоящия момент, така че няма как и да предоставят тази услуга. Факт е, че основно услугата регулиране нагоре е от няколкото топлоелектрически централи на територията на България и когато има нужда от техните услуги, г-н Илиев ще потвърди моите думи, те всички се молят и звънят в ЦДУ как се надяват да не ги активират точно тях, за да не генерират допълнителни загуби. Мисля, че тази долна граница е най-малкото, което можем да направим, за да гарантираме именно сигурността на системата. Мислите ли, че ако няма договор ТЕЦ „Марица изток 3“, след като изтече договърът с „Националната електрическа компания“ и при положение, че губи, ще предоставя тази услуга? Няма да я предоставя. Няма търговски участник, който да предоставя нещо и да губи от предоставянето на подобни услуги, съответно като не може да стигне себестойността на енергията по старата методика, ако имахме изцяло частни централи, нито една нямаше да предоставя. Щяхме да имаме сериозни проблеми с регулирането на системата.

Доколко всички те ще бъдат ефективни: ще видим. Все пак това са едни цени, които са определени за един преходен период до присъединяване на платформите. Имаме едни пет-шест месеца. Какво се цели? Основните две цели на така определените цени за регулиране нагоре и надолу са през зимните месеци ЕСО да не изпитва затруднение, когато има нужда от централи за регулиране нагоре и през пролетните месеци април и май да не се повтори ситуацията от 09 април. Именно поради тази причина сме се опитали да създадем някаква преграда пред търговски участници, които искат да купуват енергия на отрицателни цени от пазара „В рамките на деня“ от чужбина и съответно тук, при необвързан график да я доставят в системата, без да има кой да я консумира. Съответно ЕСО търпи загуби и поставя под риск сигурността на системата, което е по-важното от загубите, които ще търпи „Електроенергийния системен оператор“.

В тази връзка сме се опитали поне да създадем някакви пречки, а промяната в методиката е именно да може да се отрази тази отрицателна цена при изчисляването на цените за излишък и за недостиг. Тя не е някаква генерална промяна в методиката, тъй като към настоящия момент в действащата методика няма ред, в който тези отрицателни цени да са платими от предизвикалите излишъци пазарни участници.

По отношение на казаното от НЕК. Да, действително винаги когато се предоставя услуга са по-високи, отколкото нормалната себестойност, но ние тук не търсим ефект централите да печелят. По-скоро търсим ефект предоставяйки услугата, така или иначе, когато цените на пазара „Ден напред“ са по-високи, съответно

централите, предоставящи услугата регулиране нагоре ще печелят и ще генерират високи приходи от тяхната себестойност. Идеята е да не ги поставяме в ситуация, при която предоставяйки услугата те генерират значителни загуби.

Пак ще се върна към казаното от г-н Самандов. Нова методика от първи януари така или иначе няма да има. Единствено, ако съдите от проекта на решение, ние трябва да донастроим настоящата методика по начин, по който имайки в определени часове отрицателни цени за регулиране надолу тези цени да наказват тези, които са причинили съответно и големите енергийни излишъци в системата.

По отношение на регламента. Мисля, че бях ясен. Регламентът е използван само за допълнителна аргументация на посочената цена от 360 лв. Не е водещ той. Той така или иначе вече е изтекъл, той не се прилага. По-скоро водещото тука е себестойността на енергията, произведена от въглища, които са основните доставчици на балансираща енергия. Нова методика така или иначе ще има, но тя ще бъде след като операторът се присъедини към единните платформи. Тогава и ще спрем да ги водим тези разговори, тъй като цените ще бъдат такива, каквито са в целия Европейски съюз. Доколкото знам, колегите, както спомена и г-н Илиев, работят по новата методика. Дори и ние не сме се запознали все още с нея, така че след като се запознаем, тогава вече можем да я коментираме евентуално и тя ще бъде подложена на обществено обсъждане и нова методика за определяне на цените на балансираща енергия. Благодаря Ви!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Младеновски! Ще Ви дам думата, ако желаете, защото няма други участници, но по повод на това, че няма да се въведе сигурно 15-минутният интервал на сетълмент ето какво: не искам да го казвам аз, защото това е казано от самата работна група, че следва да се има предвид, че през м. юни 2024 г. предстои въвеждането на нов механизъм в пазарния сегмент „в рамките на деня“, с който ще се даде възможност да се провежда търговия с продукти с 15-минутни интервали на доставка, както и на блокови продукти. Механизмът ще позволи търговия чрез три последователни двустранни търга с образуване на единна цена. И вече този нов способ на търговия предоставя допълнителни възможности на търговските участници за намаляване на разходите им за небаланси. Това е текст, който го имаше и в доклада, има го и в проекта на решение. Заповядайте, г-н Самандов!

Георги Самандов – енергиен експерт:

Г-н Председател, благодаря за думата! Г-н Младеновски, аз съм напълно съгласен с това, че когато се ползва една услуга тя трябва да бъде платена. И съм твърдо за тези 360, дори съм съгласен и с г-н Илиев, че когато някой системно нарушава правилата и влошава сигурността, защото електроенергийната система първият ѝ параметър трябва да бъде сигурност, нарушава се сигурността, трябва да плаща и 15 000 евро, както каза г-н Илиев, но мен ме притеснява не...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Сигурността винаги е по-важна от цената.

Георги Самандов – енергиен експерт:

Видяхме го преди две седмици...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да.

Георги Самандов – енергиен експерт:

...Но това е друг въпрос. Мен ме притеснява думата „не по-ниска“. Това означава, че цената за недостиг, месеците в които е била и особено лятно време. Да речем, че в системата се работи правилно и цената не надхвърля 360. Притеснява ме „не по-ниска“. Нека да ги има записани 360 лв. и да се отнасят за тези източници, които предоставят тази услуга. Нека да ги има, нека те да имат сигурността, защото наистина има услуги, които се плащат. Има и безценни услуги. Тази услуга по балансирането е безценна, но мен ме притеснява „не по-ниска“, така че моята препоръка към Комисията е да помислите. Нека да се каже, че за термичните централи предоставени в тези интервали цената да бъде 360 лв., но не може да бъде навсякъде. Защото това означава... това, което каза г-н Илиев, отиваме на минимум репер 360 лв. И една бележка към Вас. Аз не съм говорил за пазар „В рамките на деня“, а за пазар „Ден напред“. „Ден напред“ е референтният пазар, по който всички пазаруват и продават. Съответно, когато нямаш 15-минутните възможности реализираш небаланси.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Текстът тук важи за „В рамките на деня“.

Георги Самандов – енергиен експерт:

И това между другото се видя в опита от тази година. Видя се, че небалансите нараснаха значително. Надявам се и това да бъде изчистено. И още веднъж да си кажа за чл. 111 и чл. 120. Благодаря!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Мисля че чл. 120 не адресира към Комисията задължение, но чл. 111 специално ще го разгледаме. Заповядайте, г-н Младеновски, Вие искате непременно да бъдете след г-н Самандов!

П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:

Разбира се! Само да отговоря. Така или иначе тези цени са само за няколко месеца и през тези няколко месеца едва ли може да има някой 15-минутен интервал, в който при регулиране на системата ЦДУ да използва само и единствено енергия от ВЕЦ, когато няма да достигне тази цена от 360, но те са изключително редки. Както знаем, в момента диспечерите регулират по скорост. Не толкова по цена, а по скорост. Приоритетно е по скорост. След присъединяване към платформите ще започнат да регулират по цена. Към настоящият момент, регулирайки по скорост, винаги регулирането е с енергия от топлоелектрическа централа. Най-малкото и за поддържане на напрежението.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Все още.

П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:

Точно така. Така че при **ps clear**, използвайки 1MWh от ТЕЦ, така или иначе цената ще се клиърне на 360 лв.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря! Заповядайте, г-н Йорданов!

А. Йорданов – член на КЕВР:

Благодаря Ви, г-н Председател! Аз ще направя само два общи коментара по повод на казаното дотук и те са по-скоро концептуални. Единият от проблемите, то се видя и от начина, по който коментираме темата, е мисленето за цената за балансиране като санкция, а всъщност тя няма такъв характер на санкция. Би следвало да е стимул на търговските участници да доближават консумацията до заявките си, т.е. да намаляват разходите си за балансиране и в никакъв случай не е санкция. Ние да въведем и перфектния регламент, ако търговските участници гледат на цената на балансиране като източник на хазартна печалба, просто няма как системата да се балансира справедливо. Тази цена за балансиране очевидно има на първо място за цел да покрие разходите на тези, които предоставят услуги по балансиране. Да, в условията на пазарна свързаност съществуват и други фактори, освен поведението на търговските участници на местния пазар, но тук именно е и ролята на „Електроенергийния системен оператор“, като главен балансър на системата. Така или иначе той има други способности, извън цената за балансиране: да предотвратява ситуации, като тези, за които говорихме преди малко.

На трето място, най-същественият въпрос, който, г-н Самандов, отбелязахте, е приближаването на данните на публикуваните, на оповестените данни до реално време, което между другото също е проблем, който следва да адресирате към мрежовия оператор, защото той това нещо трябва да го организира съвместно с мрежовите оператори на средно и ниско напрежение, за да може търговските участници вече да имат по-актуална информация, която да им позволи да ориентират поведението си към намаляване на разходите, а не както досега те да търсят в цената за балансиране способ за извънредни печалби. Или съответно намаляване на загубите. Намаляването на загубите... то е разбираемо. Това е естествен стремеж на всеки търговски участник, но поне не бива в цената за балансиране да се търси източник на извънредни печалби, защото в крайна сметка самата философия на балансирането е да се намаляват разходите, а не да се увеличават печалбите на определени търговски участници.

Благодаря Ви, г-н Председател! Съвсем общи бяха коментарите.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря, г-н Йорданов! Г-н Голубарев!

Б. Голубарев – член на КЕВР:

Благодаря, г-н Председател! Ще бъда кратък, защото целта на общественото обсъждане е да чуем участниците, а не те нас, но аз искам така да изразя задоволството си, че всички сме обединени около мнението за отпадане на пределните цени. Това, което ще припомня е, че КЕВР в становището си за промените, които влязоха в сила, там ние дадохме, ясно изразихме нашето мнение, че трябва да отпаднат тези цени. А за да отпаднат трябва да се свърши още работа за тези 5-6 месеца, които предстоят. Тук роля има и КЕВР, но основната роля е към ЕСО и ако трябва нещо да се правят по-смели и по-бързи стъпки искам да изразя мнението, че ние ще бъдем насреща, за да може този процес да завърши в по-кратки срокове и да престанем вече наистина да се чудим как да наместваме изкуствено нещо, което си има естествено решение. Благодаря!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря, г-н Голубарев! Отиваме към завършване. Аз все пак искам да наблегна на нещо, което каза и г-н Младеновски. Това решение ще има срок на действие, на валидност, не повече от 5-6 месеца. Ако проследите петте точки, които определят цената на енергията за балансиране за недостиг и излишък, навсякъде има едно вметнато изречение, което е особено важно, а именно: говори се до датата, на

която независимият преносен оператор ще се присъедини ефективно към всички европейски платформи за балансиране. Нашите очаквания са, че това ще стане до края на м. юни, т.е. в рамките на първото полугодие. Г-н Самандов, да!

Говори Г. Самандов, без микрофон

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Вярно е, да. Аз отбелязах, че няма да има валидност една година. Ако, разбира се, всичко се движи нормално. Големи са отговорностите на експертите на ЕСО. Нали, г-н Илиев? Надявам се, че те работят енергично, за да спазят тези срокове. Колеги, преди да завърши общественото обсъждане. Първо, повтарям това, което е задължение по протокол, че 14-дневен е срокът, в който всички участници било тези, които присъствено вземат участие в общественото обсъждане, било тези, които ни следят по Интернет или които изобщо проявяват интерес към темата, в 14-дневен срок могат да представят своите становища пред Комисията за енергийно и водно регулиране. Комисията, и това всъщност е съобщение от мен, нарочвам закрито заседание на Комисията за 29.12.2023 г. Последният работен ден за 2023 г., за да може Комисията да изпълни своя ангажимент и от 01 януари да влязат в сила тези нови цени за балансиращата енергия. На това заседание ние ще определим пределните цени за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия.

Благодаря Ви за участието и за ползотворната дискусия, която проведохме!

Приложение:

1. Писмо на КЕВР с изх. № Е-13-41-160/11.12.2023 г. - покана до заинтересованите лица относно проект на решение относно определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

.....

А. Йорданов

.....

Б. Голубарев

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

РОСИЦА ТОТКОВА

Протоколирали:

И. Зашева - главен експерт

Н. Косев - главен експерт